

Innst. S. nr. 176

(2001-2002)

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Morten Lund, Odd Roger Enoksen, Synnøve Konglevoll, Torny Pedersen, Hallgeir H. Langeland, Olav Gunnar Ballo, Per Erik Monsen og Kenneth Svendsen om at energi levert fra alternative energikilder som fjernvarme, biobrensel og varmepumper i merverdiavgiftsloven likebehandles med elektrisk kraft for å unngå konkurransevridning i Finnmark, Troms og Nordland

Dokument nr. 8:100 (2001-2002)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det er gitt fritak for merverdiavgift ved omsetning av elektrisk kraft til husholdningsbruk i fylkene Finnmark, Nordland og Troms. Fritaket i merverdiavgiftsloven er hjemlet i § 16 første ledd nr. 9, og ble vedtatt samtidig med innkrevingen av merverdiavgiften i 1970. Fritaket ble først og fremst begrunnet i de klimatiske forholdene i Nord-Norge.

Alternative energiformer som for eksempel fjernvarme er ikke innrømmet tilsvarende fritak ved omsetning i de tre nordligste fylkene. Konsekvensen av dette er en konkurransevridning til fordel for elektrisk kraft som energikilde. Forslagsstillerne vil peke på behovet for likebehandling både ut fra prinsipielle betraktninger så vel som ut fra det faktum at konkurransevridningen gjør at fjernvarmeutbygginger som ville ha vært lønnsomme ved avgiftsmessig likebehandling, foretrekkes til fordel for elektrisk kraft - på tross av klare miljømålsettinger om økt bruk av fjernvarme. For å nå målsetningen om 4 TWh vannbåren varme må vi ha med Nord-Norge.

Konsekvensen av manglende likebehandling er i verste fall at verdifull fjernvarme vil ligge ubenyttet rett under boligområder, fordi nye boligområder bygges ut med elektrisk oppvarming. Det er under planlegging over 5 000 nye boliger i disse fylkene, blant annet i Alta, Karasjok, Lakselv, Hammerfest, Tromsø, Mosjøen, Brønnøysund, Sandnessjøen, Bodø og Svolvær.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen snarest legge fram for Stortinget de nødvendige lovendringsforslag for å

sikre at energi levert fra alternative energikilder som fjernvarme, biobrensel og varmepumper i merverdiavgiftsloven blir likebehandlet med elektrisk kraft i Finnmark, Troms og Nordland."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ranveig Frøiland, Svein Roald Hansen, Tore Nordtun, Torstein Rudihaugen og Hill-Marta Solberg, fra Høyre, Svein Flåtten, Torbjørn Hansen, Heidi Larssen og Jan Tore Sanner, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, lederen Siv Jensen og Per Erik Monsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, Audun Bjørlo Lysbakken og Heidi Grande Røys, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfonn og Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Morten Lund, fra Venstre, May Britt Vihovde og fra Kystpartiet, Karl-Anton Swensen, viser til at dokumentet ble forelagt finansministeren til uttalelse 16. april 2002. Uttalelsen 23. april 2002 er vedlagt innstillingen.

Komiteen viser til at bakgrunnen for forslaget er at det gis fritak for merverdiavgift ved omsetning av elektrisk kraft til husholdningsbruk i fylkene Finnmark, Nordland og Troms. Alternative energiformer som for eksempel fjernvarme er ikke innrømmet tilsvarende fritak ved omsetning i de tre nordligste fylkene. Konsekvensen av dette er en konkurransevridning til fordel for elektrisk kraft som energikilde.

Komiteen slutter seg til ønsket om like konkurransevilkår både ut fra prinsipielle betraktninger og ut fra det faktum at konkurransevidningen gjør at blant annet fjernvarmeutbygginger som ville ha vært lønnsomme ved like konkurransevilkår, fortrenses til fordel for elektrisk kraft - på tross av klare miljømålsettinger om økt bruk av fjernvarme.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, fastholder at like konkurransevilkår best oppnås ved å gi det samme fritak for merverdiavgift som er gitt for elektrisk kraft, og fremmer følgende vedtak:

"Stortinget ber Regjeringen snarest legge fram for Stortinget de nødvendige lovendringsforslag for å sikre at energi levert fra alternative energikilder som fjernvarme, biobrensel og varmepumper i merverdiavgiftsloven blir likebehandlet med elektrisk kraft i Finnmark, Troms og Nordland."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil be Regjeringen vurdere hvordan like konkurransevilkår best kan sikres, og komme tilbake til Stortinget med forslag om dette.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget forslag som sikrer at energi levert fra alternative

energikilder som fjernvarme, biobrensel og varmepumper sikres like konkurransevilkår med elektrisk kraft i Finnmark, Troms og Nordland."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Stortinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget forslag som sikrer at energi levert fra alternative energikilder som fjernvarme, biobrensel og varmepumper sikres like konkurransevilkår med elektrisk kraft i Finnmark, Troms og Nordland.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og til det som står foran og råder Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget ber Regjeringen snarest legge fram for Stortinget de nødvendige lovendringsforslag for å sikre at energi levert fra alternative energikilder som fjernvarme, biobrensel og varmepumper i merverdiavgiftsloven blir likebehandlet med elektrisk kraft i Finnmark, Troms og Nordland.

Oslo, i finanskomiteen, den 14. mai 2002

Siv Jensen
leder

May Britt Vihovde
ordfører

Ingebrigt S. Sørfonn
sekretær

Vedlegg**Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen, datert 23. april 2002****Dokument nr. 8:100 (2001-2002) Forslag fra stortingsrepresentantene Morten Lund, Odd Roger Enoksen, Synnøve Konglevoll, Torny Pedersen, Hallgeir H. Langeland, Olav Gunnar Ballo, Per Erik Monsen og Kenneth Svendsen om at energi levert fra alternative energikilder som fjernvarme, biobrensel og varmepumper i merverdiavgiftsloven likebehandles med elektrisk kraft for å unngå konkurransevridding i Finnmark, Troms og Nordland**

Jeg viser til brev av 16. april 2002 hvor ovennevnte forslag oversendes for uttalelse. Videre vises til mitt brev av 9. januar 2002 til representanten Morten Lund om det samme. Jeg legger til grunn at det som foreslås er et merverdiavgiftsfritak, 0-sats, for energi som leveres fra fjernvarmeanlegg til husholdninger i Finnmark, Troms og Nordland tilsvarende fritaket for elektrisk kraft i merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 9.

Generelt mener jeg det ikke er ønskelig å bruke merverdiavgiften til å støtte ulike formål. Som jeg redegjorde for i mitt brev av 9. januar 2002 vil et slikt merverdiavgiftsfritak for fjernvarme m.v. innebære at det innføres en ordning med nullsats. Det vil føre til at merverdiavgiftsregelverket blir mer komplisert og uoversiktlig, og det vil føre til økte administrative kostnader både for avgiftspliktige og for myndighetene. Det er også et argument mot å bruke merverdiavgiften til støtte at man er bundet til merverdiavgiftssystemet når det gjelder hvem støtten gis til og hvordan og på

hvilket nivå den gis. Dette kan lett bli vilkårlig ift. målene med støtten. Når det gjelder støtten til fjernvarme m.v. i Finnmark, Troms og Nordland, vil for eksempel en løsning med nullsats ikke gi ekstra incentiver for avgiftspliktige næringsdrivende til å benytte alternative energikilder som for eksempel fjernvarme. Videre vil aktørene måtte forholde seg til både særregler på avgiftsområdet og andre støtteordninger som er opprettet for å stimulere det samme formålet. Velger en løsning gjennom merverdiavgiftssystemet kan en også tenke seg at det oppstår problemer fordi ordningen kun er rettet mot en del av landet.

Dette er problemer som i stor grad kan unngås dersom en i stedet velger støtteordninger over budsjettets utgiftsside. Dersom målet er å stimulere til fjernvarme m.v. i Nord-Norge, mener jeg utfra det overstående det vil være en bedre løsning å gjøre dette gjennom tilskuddsordninger enn gjennom merverdiavgiften. Om dette bør gjøres gjennom etablerte ordninger, som Enova, eller nye ordninger, er et spørsmål som må avklares nærmere.

Jeg er enig med forslagsstillerne i at det er ønskelig med tiltak i den grad dagens merverdiavgiftsregler fører til at alternative energikilder som for eksempel fjernvarme ikke blir realisert i Nord-Norge. Mitt syn er imidlertid at det finnes bedre og mer effektive løsninger på dette enn å innføre flere særregler i merverdiavgiften, og vil derfor tilrå at en i stedet vurderer nærmere mulige tilskuddsordninger.